

ABC płatnika składek

Informacja dla osób fizycznych,
które rozpoczynają prowadzenie
pozarolniczej działalności gospodarczej jednoosobowo,
czyli rozliczają składki wyłącznie na własne ubezpieczenia

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

Spis treści

Wstęp	3
Jak zgłosić siebie jako płatnika składek oraz ubezpieczonego?	3
Zgłoszenie płatnika składek	3
Zgłoszenie do ubezpieczeń	4
Jak rozliczać i opłacać składki?	7
Składki na ubezpieczenia społeczne	9
Składka na ubezpieczenie zdrowotne	11
Składki na Fundusz Pracy i Fundusz Solidarnościowy	11
Sposób opłacania składek	12
Jak korygować dokumenty ubezpieczeniowe?	13
Jak przekazywać dokumenty ubezpieczeniowe do ZUS?	15
Co zrobić w przypadku zawieszenia i wznowienia wykonywania działalności gospodarczej?	15
Jak zamknąć działalność gospodarczą i wyrejestrować się z ubezpieczeń?	16
Co jeszcze powinieneś wiedzieć?	17
Gdzie szukać dodatkowych informacji?	17
Słowniczek	19
Podstawa prawna	20

Wstęp

Zacząłeś prowadzić pozarolniczą działalność gospodarczą lub chcesz zacząć ją prowadzić? Sprawdź, jakie masz wobec nas obowiązki.

Zebrane w ulotce informacje pomogą Ci zrozumieć i wypełnić obowiązki, które wynikają z przepisów. Uzyskasz tu wskazówki, jak:

- zgłosić siebie do ubezpieczeń,
- rozliczyć i opłacić składki,
- wyrejestrować siebie z ubezpieczeń,
- zgłosić i wyrejestrować firmę.

Mamy nadzieję, że łatwo i szybko znajdziesz ważne dla siebie informacje. Ta ulotka dotyczy tylko pozarolniczej działalności gospodarczej.

Jak zgłosić siebie jako płatnika składek oraz ubezpieczonego?

Jako osoba, która prowadzi działalność gospodarczą, jesteś zarówno płatnikiem, jak i osobą ubezpieczoną.

Możesz podjąć działalność gospodarczą już tego samego dnia, w którym złożysz wniosek o wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG).

Zgłoszenie płatnika składek

Wniosek o wpis do CEIDG (na formularzu CEIDG-1) możesz wystać elektronicznie albo listem poleconym lub złożyć osobiście w urzędzie gminy lub miasta. Złożenie wniosku o wpis do CEIDG jest równocześnie zgłoszeniem płatnika składek w ZUS.

Na podstawie danych z CEIDG sporządzimy dokumenty zgłoszeniowe płatnika składek:

- zgłoszenie płatnika składek,
- informację o numerach rachunków bankowych płatnika składek,
- informację o adresach, pod którymi prowadzisz działalność gospodarczą.

Zgłoszenia dokonamy od dnia, w którym zacząłeś prowadzić działalność gospodarczą.

Nie musisz zatem sam sporządzać dokumentów ani przekazywać ich do nas.

Zgłoszenie do ubezpieczeń

Jako osoba, która prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą, zgłaszasz się do:

- ubezpieczeń społecznych: emerytalnego, rentowych i wypadkowego – obowiązkowo, zaś chorobowego – dobrowolnie,
- ubezpieczenia zdrowotnego – obowiązkowo.

Jednak w pewnych sytuacjach w ogóle nie zgłaszasz się do ubezpieczeń społecznych z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej albo zgłaszasz się do następujących ubezpieczeń:

- społecznych:
  - emerytalnego i rentowych – dobrowolnie,
  - wypadkowego – obowiązkowo (jeżeli jesteś obowiązkowo lub dobrowolnie zgłoszony do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych),
- zdrowotnego – obowiązkowo.

Nie musisz zgłosić się do ubezpieczeń społecznych z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, szczególnie gdy:

- masz równocześnie więcej niż jeden tytuł do ubezpieczeń społecznych, np. umowę o pracę (jeżeli jesteś zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy),
- jesteś ubezpieczony w KRUS,
- masz uprawnienia do emerytury lub renty innej niż renta z tytułu niezdolności do pracy.

Możesz skorzystać z ulgi na start. Wówczas zgłaszasz się tylko do ubezpieczenia zdrowotnego i opłacasz tylko składkę na ubezpieczenie zdrowotne. Nie obejmimy Cię ubezpieczeniami społecznymi przez 6 miesięcy, od kiedy rozpoczniesz swoją działalność gospodarczą. Jednak musisz spełnić łącznie następujące warunki:

- rozpocząć działalność gospodarczą po raz pierwszy albo podjąć ją ponownie po 60 miesiącach od jej ostatniego zawieszenia lub zakończenia,
- nie wykonywać dla byłego pracodawcy tego, co robiłeś dla niego jako pracownik w tym lub w poprzednim roku kalendarzowym.

WAŻNE!

Musisz jednak pamiętać, że brak składki na ubezpieczenia społeczne oznacza brak świadczeń (np. zasiłku chorobowego czy macierzyńskiego). Okres ulgi nie liczy się też do Twojej przyszłej emerytury. Możesz natomiast korzystać ze służby zdrowia w ramach Narodowego Funduszu Zdrowia (NFZ).

Możesz zrezygnować z ulgi na start i zgłosić się do ubezpieczeń społecznych. Zawsze jednak (niezależnie od tego, czy korzystasz z ulgi na start, czy nie) od momentu rozpoczęcia działalności musisz zgłosić się do ubezpieczenia zdrowotnego i opłacać składkę na to ubezpieczenie.

Jeżeli jednak zrezygnujesz z ulgi na start i zgłosisz się do ubezpieczeń społecznych, nie będziesz już mógł zmienić swojej decyzji i powrócić do tamtego sposobu rozliczania się z nami. Kolejny raz będziesz mógł skorzystać z ulgi na start dopiero po 60 miesiącach kalendarzowych od dnia, w którym zakończysz bądź zawieszisz działalność gospodarczą. Więcej informacji znajdziesz w ulotce [Masz wybór – ulga na start, preferencyjne składki, mały ZUS plus, działalność nieewidencjonowana](#).

Jeśli prowadzisz działalność już kolejny rok, możesz opłacać niższe składki na ubezpieczenia społeczne w ramach ulgi mały ZUS plus. Możesz opłacać składki na ubezpieczenia społeczne od podstawy wymiaru, której wysokość zależy od Twoich dochodów z działalności gospodarczej. Twój przychód z działalności gospodarczej w poprzednim roku kalendarzowym, jeśli prowadziłeś ją przez cały rok, nie może przekroczyć 120 000,00 zł. A jeśli prowadziłeś działalność przez część roku kalendarzowego, bo np. ją zawieszałeś, limit wysokości Twoich przychodów będzie proporcjonalnie niższy.

Sam ustalasz wysokość kwoty, od jakiej będziesz płacić składki w danym roku kalendarzowym (wysokość podstawy wymiaru składek). Więcej informacji znajdziesz na stronie www.zus.pl.

WAŻNE!

Podstawa wymiaru składek nie może być niższa niż 30% minimalnego wynagrodzenia za pracę w danym roku ani wyższa niż 60% przeciętnego wynagrodzenia. Jeśli ustaliłeś niższą podstawę, to będziesz odprowadzał składki od kwoty równej 30% minimalnego wynagrodzenia (w 2022 r. wynosi ona 903 zł).

PAMIĘTAJ!

Twoja decyzja o opłaceniu niższych składek będzie miała wpływ na wysokość świadczeń, które Ci przysługują:

- z ubezpieczenia chorobowego (m.in. świadczenia rehabilitacyjnego i zasiłków: chorobowego, macierzyńskiego, opiekuńczego),
- z ubezpieczenia wypadkowego (m.in. zasiłku chorobowego, świadczenia rehabilitacyjnego).

Świadczenia te są bowiem obliczane od podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia chorobowe lub wypadkowe. Jeśli zadeklarujesz kwotę mniejszą niż standardowa (60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego), to tę kwotę przyjmujemy do obliczenia przysługujących Ci zasiłków i świadczeń.

Więcej informacji znajdziesz na stronie www.zus.pl.

Szczegółowe zasady objęcia ubezpieczeniami społecznymi znajdziesz w poradniku [Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu oraz ustalania podstawy wymiaru składek. Poradnik dla osób prowadzących pozarolniczą działalność i osób z nimi współpracujących.](#)

Aby zgłosić się do odpowiednich ubezpieczeń w ZUS, wypełnij jeden z formularzy:

- ZUS ZUA – jeżeli zgłaszasz się do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego lub tylko do ubezpieczeń społecznych,
- ZUS ZZA – jeżeli zgłaszasz się wyłącznie do ubezpieczenia zdrowotnego (gdy występują okoliczności, które wyłączają obowiązek ubezpieczeń społecznych).

WAŻNE!

Musisz się zgłosić do obowiązkowych ubezpieczeń w ciągu 7 dni od dnia, w którym zacząłeś prowadzić działalność.

Możesz zgłosić do odpowiednich ubezpieczeń siebie, a także członków swojej rodziny już podczas składania wniosku o wpis w CEIDG.

Na podstawie przekazanych przez Ciebie danych sporządzimy:

- Twoje zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego
lub
- Twoje zgłoszenie do ubezpieczenia zdrowotnego,
- zgłoszenie członków Twojej rodziny do ubezpieczenia zdrowotnego.

Zgłosimy do ubezpieczeń Ciebie i członków Twojej rodziny od dnia, w którym zacząłeś prowadzić działalność gospodarczą.

Nie musisz zatem sam sporządzać dokumentów ani przekazywać ich do nas.

Jeśli członkowie Twojej rodziny spełniają warunki, które określa ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (patrz: „Podstawa prawna” na końcu broszury), to oni również muszą być zgłoszeni do ubezpieczenia zdrowotnego. Zgłoś ich na formularzu ZUS ZCNA w ciągu 7 dni od daty powstania tego obowiązku. Za członków rodziny nie płacisz składek na ubezpieczenie zdrowotne.

WAŻNE!

Powinieneś wyrejestrować członka rodziny z ubezpieczenia zdrowotnego (na formularzu ZUS ZCNA), jeśli uzyska własny tytuł do tego ubezpieczenia (np. jako pracownik, zleceniobiorca, osoba prowadząca działalność gospodarczą, bezrobotny itd.).

WAŻNE!

Członek rodziny dla celów ubezpieczenia zdrowotnego to:

- dziecko:
  - własne,
  - małżonka,
  - przysposobione, wnuk albo dziecko obce, dla którego ustanowiono opiekę, albo
  - obce w ramach rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka, do ukończenia przez nie 18 lat, a jeżeli uczy się dalej – w szkole, zakładzie kształcenia nauczycieli, na uczelni lub w szkole doktorskiej – do ukończenia 26 lat, natomiast jeżeli posiada orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności lub inne traktowane na równi – bez ograniczenia wieku,
- małżonek,
- wstępni (czyli rodzice, dziadkowie itp.), którzy pozostają z Tobą we wspólnym gospodarstwie domowym.

Dziadkowie mogą zgłaszać wnuki tylko wtedy, gdy żadne z rodziców nie jest objęte obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym ani nie jest uprawnione do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie przepisów o koordynacji z tytułu wykonywania pracy lub pracy na własny rachunek, ani nie jest objęte dobrowolnym ubezpieczeniem zdrowotnym.

Jak rozliczać i opłacać składki?

Składki rozliczaj i opłacaj za każdy miesiąc, w którym jako płatnik byłeś zgłoszony do ubezpieczeń przez przynajmniej jeden dzień. Rób to do 20 dnia następnego miesiąca za miesiąc poprzedni.

Jeśli 20 dzień miesiąca przypada w sobotę, niedzielę lub święto, to składki musisz opłacić najpóźniej następnego dnia po dniu lub dniach wolnych od pracy.

Składki rozliczaj tylko w deklaracji rozliczeniowej ZUS DRA.

Wypełnij m.in. blok X. DEKLARACJA DOCHODU i blok XI FORMA OPODATKOWANIA OBOWIĄZUJĄCA W DANYM MIESIĄCU ORAZ PRZYCHÓD I DOCHÓD Z DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ DLA CELÓW WYLICZENIA SKŁADKI MIESIĘCZNEJ NA UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE.

W deklaracji rozliczeniowej ZUS DRA w bloku I. DANE ORGANIZACYJNE w polu 1 „Termin przysyłania deklaracji i raportów” wpisz „6” (do 20 dnia miesiąca za miesiąc poprzedni).

Jeśli skorzystasz z małej działalności gospodarczej (małego ZUS plus), czyli będziesz opłacał niższe składki na ubezpieczenia społeczne, musisz podać nam następujące informacje:

- przychód i dochód z działalności gospodarczej za ubiegły rok kalendarzowy,
- formę opodatkowania obowiązującą Cię w poprzednim roku kalendarzowym,
- podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe na dany rok.

Informacje te podajesz w deklaracji rozliczeniowej ZUS DRA cz. II.

Dokument składasz wraz z kompletem dokumentów rozliczeniowych za:

- styczeń danego roku lub
- pierwszy miesiąc, od którego rozpoczynasz lub wznawiasz działalność.

Więcej informacji znajdziesz na stronie www.zus.pl w zakładce [\[Firmy\]](#) → [\[Przedsiębiorco przeczytaj – ważne\]](#) → [\[Mały ZUS plus\]](#).

WAŻNE!

Musisz składać deklarację rozliczeniową za każdy miesiąc prowadzenia działalności.

Jeżeli jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą opłacasz składki na własne ubezpieczenia, to od stycznia 2022 r. musisz za każdy miesiąc:

- składać dokumenty rozliczeniowe bez względu na formę opodatkowania,
- w dokumentach ZUS DRA lub ZUS RCA podawać dodatkowe informacje (formę opodatkowania w danym miesiącu, przychód lub dochód), które są niezbędne do ustalenia podstawy wymiaru i składek na ubezpieczenie zdrowotne na zasadach wprowadzonych tzw. Polskim Ładem¹.

Więcej informacji o składce zdrowotnej znajdziesz na stronie www.zus.pl w zakładce [\[O ZUS\]](#) → [\[O nas\]](#) → [\[Programy w transformacji cyfrowej ZUS\]](#) → [\[Zmiany od 2022 r.\]](#) → [\[Zmiany w składce zdrowotnej\]](#).

---

¹ Ustawa z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2021 r. poz. 2105), wprowadzająca zmiany do ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1285, z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 423, z późn. zm.).

Składki na ubezpieczenia społeczne

Wszystkie składki na ubezpieczenia społeczne opłacasz w całości sam, z własnych środków.

Składki na ubezpieczenia społeczne wynoszą:

- na ubezpieczenie emerytalne – 19,52% podstawy wymiaru,
- na ubezpieczenia rentowe – 8% podstawy wymiaru,
- na ubezpieczenie chorobowe – 2,45% podstawy wymiaru,
- na ubezpieczenie wypadkowe:
  - od 1 kwietnia 2018 r. – 1,67% podstawy wymiaru,
  - [wysokość tej stopy musisz sprawdzić samodzielnie na naszej stronie](#) na każdy rok składkowy, który trwa od 1 kwietnia danego roku do 31 marca następnego roku.

Podstawą wymiaru składek na Twoje ubezpieczenia emerytalne i rentowe jest zadeklarowana kwota. Nie może ona być niższa od 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego, które przyjmowane jest do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek na dany rok kalendarzowy. Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne osób, które prowadzą pozarolniczą działalność gospodarczą, w 2022 r. stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 3553,20 zł.

WYJĄTKI!

1. Niektórych przedsiębiorców obowiązują preferencyjne zasady opłacania składek. Dotyczy Cię to, jeśli:
  - nie prowadzisz lub w ostatnich 60 miesiącach kalendarzowych przed rozpoczęciem działalności nie prowadziłeś innej pozarolniczej działalności,
  - nie wykonujesz działalności na rzecz byłego pracodawcy, dla którego przed jej rozpoczęciem (w tym lub w poprzednim roku kalendarzowym) wykonywałeś czynności, które wchodzą w zakres Twojej działalności.Wówczas przez 24 miesiące kalendarzowe od rozpoczęcia działalności opłacasz składki od zadeklarowanej podstawy. Jednak nie może ona być niższa niż 30% minimalnego wynagrodzenia.
2. Możesz opłacać niższe składki na ubezpieczenia społeczne w ramach małego ZUS plus. Sam ustalasz wysokość podstawy wymiaru składek, od której będziesz je opłacać w danym roku. Możesz opłacać składki na ubezpieczenia społeczne od podstawy wymiaru, której wysokość zależy od Twoich dochodów z działalności gospodarczej. Niższe składki na ubezpieczenia społeczne możesz opłacać maksymalnie przez 36 miesięcy w ciągu ostatnich 60 miesięcy kalendarzowych prowadzenia działalności gospodarczej.

WAŻNE!

Jako miesiąc kalendarzowy przyjmij każdy miesiąc, w którym co najmniej jeden dzień podlegałeś ubezpieczeniom społecznym lub ubezpieczeniu zdrowotnemu.

Jeśli korzystałeś z małego ZUS w 2019 r. albo małego ZUS plus w 2020 r. lub w 2021 r., okres ten wlicza się zarówno do 36, jak i 60 miesięcy kalendarzowych.

Aby obliczyć podstawę, najpierw ustal przeciętny miesięczny dochód z działalności gospodarczej w poprzednim roku, a następnie pomnóż go przez współczynnik, który przez ZUS co roku ogłasza w „Monitorze Polskim”. Możesz także skorzystać z [kalkulatora](#).

Podstawa wymiaru składek nie może być niższa niż 30% minimalnego wynagrodzenia ani wyższa niż 60% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego. Jeśli ustalisz ją na niższą kwotę, będziesz opłacać składki od podstawy równej 30% minimalnego wynagrodzenia. Więcej informacji znajdziesz na www.zus.pl.

WAŻNE!

Jeśli korzystasz z preferencyjnych zasad i rozpocząłeś działalność w trakcie miesiąca, 24 miesiące liczymy od następnego miesiąca. Tylko gdy zacząłeś działalność pierwszego dnia danego miesiąca, miesiąc ten wliczamy do tych 24 miesięcy.

PAMIĘTAJ!

Powinieneś wyrejestrować się z ubezpieczeń na formularzu ZUS ZWUA i ponownie zgłosić się do nich na formularzu ZUS ZUA oraz złożyć deklarację rozliczeniową ZUS DRA za kolejny miesiąc po:

- 1) 6 miesiącach ulgi na start lub wcześniej – jeśli zrezygnujesz z tego uprawnienia. Wyrejestruj się z ubezpieczenia zdrowotnego, a następnie zgłoś się do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego z kodem tytułu 05 70 xx lub 05 72 xx (jeśli spełniasz warunki, by opłacać składki od preferencyjnej podstawy wymiaru) lub z kodem 05 10 xx albo 05 12 xx,
- 2) 24 miesiącach opłacania składek od preferencyjnej podstawy wymiaru. Wyrejestruj się z ubezpieczeń z kodem tytułu 05 70 xx lub 05 72 xx i zgłoś się z kodem 05 90 xx lub 05 92 xx (jeśli korzystasz z małego ZUS plus) lub z kodem 05 10 xx albo 05 12 xx,
- 3) 36 miesiącach korzystania łącznie z małego ZUS i małego ZUS plus w ciągu 60 miesięcy kalendarzowych prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. Wyrejestruj się z ubezpieczeń z kodem tytułu 05 90 xx lub 05 92 xx i zgłoś się z kodem 05 10 xx lub 05 12 xx.

[Kwoty rocznego ograniczenia](#) są dostępne na naszej stronie.

Jeśli zgłosiłeś się do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego, podstawę wymiaru składki na to ubezpieczenie stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Nie stosujemy rocznego ograniczenia, jednak podstawa wymiaru składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe nie może przekraczać miesięcznie 250% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej na dany rok kalendarzowy.

Podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe bez zastosowania rocznego ograniczenia.

Kwotę podstawy wymiaru składek zmniejsz proporcjonalnie za miesiąc, w którym:

- byłeś zgłoszony do ubezpieczeń społecznych lub ubezpieczenie trwało tylko przez część miesiąca,
- byłeś niezdolny do pracy i spełniałeś warunki do przyznania zasiłku. Podziel ją przez liczbę dni tego miesiąca i pomnóż przez liczbę dni, w których byłeś objęty ubezpieczeniem.

Składka na ubezpieczenie zdrowotne

Składka na ubezpieczenie zdrowotne wynosi 9% podstawy jej wymiaru. W przypadku gdy opłacasz podatek dochodowy w formie podatku liniowego, stopa procentowa składki wynosi 4,9%. Jednak miesięczna wysokość składki nie może być niższa niż kwota ustalona jako 9% minimalnego wynagrodzenia.

Od 2022 r. podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne jest uzależniona od formy opodatkowania, jaką stosujesz w odniesieniu do uzyskiwanych przychodów lub dochodów z prowadzonej działalności.

Więcej informacji znajdziesz w poradniku [„Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu oraz ustalania podstawy wymiaru składek. Poradnik dla osób prowadzących pozarolniczą działalność i osób z nimi współpracujących”](#).

Składkę na to ubezpieczenie musisz zawsze opłacić w pełnej wysokości za cały miesiąc. Nawet jeśli wykonywałeś działalność gospodarczą przez część miesiąca lub byłeś niezdolny do pracy (nawet jeśli pobierasz zasiłek z ubezpieczenia chorobowego lub wypadkowego), składka na to ubezpieczenie nie zmniejsza się proporcjonalnie.

Składki na Fundusz Pracy i Fundusz Solidarnościowy

Jako osoba, która prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą jednoosobowo i jest zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego i rentowych, musisz także opłacać za siebie składki na

Fundusz Pracy (FP) oraz na Fundusz Solidarnościowy (FS). Jeśli jesteś kobietą i masz 55 lat albo jesteś mężczyzną i masz 60 lat, ten obowiązek Cię nie dotyczy.

WAŻNE!

Składek na Fundusz Pracy i Fundusz Solidarnościowy nie musisz opłacać, gdy podstawa wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne i rentowe w przeliczeniu na miesiąc (łącznie ze wszystkich tytułów do tych ubezpieczeń, u wszystkich płatników) jest niższa od minimalnego wynagrodzenia. Zatem jeśli opłacasz składki na preferencyjnych zasadach (pierwsze 24 miesiące działalności), nie musisz opłacać tych składek, o ile prowadzenie działalności gospodarczej jest Twoim jedynym tytułem do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych.

Wysokość składek na FP i FS określa ustawa budżetowa. W 2022 r. wysokość składki na FP wynosi 1,00%, a na FS – 1,45% podstawy ich wymiaru. Podstawę wymiaru tych składek stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, ale bez zastosowania rocznego ograniczenia.

WAŻNE!

Składki na FS obliczasz łącznie ze składkami na FP w wysokości sumy stóp procentowych tych składek (2,45%) i wykazujesz w deklaracji rozliczeniowej w łącznej kwocie.

[Podstawy wymiaru składek i kwoty składek są dostępne na naszej stronie.](#)

Sposób opłacania składek

Wszystkie składki opłacasz jednym przelewem na swój numer rachunku składowego (NRS). Informację o NRS otrzymasz od nas pocztą, niezwłocznie po założeniu konta płatnika składek. Możesz także sprawdzić [NRS w wyszukiwarce](https://www.eskladka.pl), która jest dostępna na stronie www.eskladka.pl, lub zadzwonić w tej sprawie do Centrum Obsługi Telefonicznej ZUS (nr tel. 22 560 16 00) albo zgłosić się do naszej placówki. NRS znajdziesz też na swoim profilu płatnika składek na PUE ZUS oraz w programie Płatnik (jeśli pobierasz dane z ZUS, czyli korzystasz z Interaktywnego Płatnika Plus – IPP).

Na przelewie podajesz łączną kwotę składek na:

- ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe),
- ubezpieczenie zdrowotne,
- Fundusz Pracy,

- Fundusz Solidarnościowy,
- Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych,
- Fundusz Emerytur Pomostowych.

NRS, który od nas otrzymasz, będzie zawierał numer ZUS – 60000002026, a także Twój indywidualny, unikalny numer – ostatnie 10 cyfr (np. Twój NIP lub – jeśli konto zostało założone bez tego numeru – unikalny numer przypisany do Twojego konta w naszym systemie). Na podstawie NRS będziemy zapisywali i rozliczali wpłaty na Twoim koncie.

Składki musisz opłacać w formie bezgotówkowej, przez obciążenie Twojego (jako płatnika składek) rachunku bankowego. Jeśli jesteś mikroprzedsiębiorcą², możesz opłacać te należności również za pomocą przekazu pocztowego.

W obrocie bezgotówkowym za termin płatności uznaje się dzień obciążenia rachunku bankowego płatnika składek, a nie datę polecenia przelewu.

Jak korygować dokumenty ubezpieczeniowe?

Jeśli zmienia się dane, które wykazywałeś w dotychczas składanych do nas dokumentach ubezpieczeniowych, lub stwierdzisz, że zawierały one błędy, albo my wykryjemy w nich nieprawidłowość, musisz przekazać do nas odpowiednie zgłoszenie zmiany lub korekty danych.

Upewnij się, który formularz powinieneś dostarczyć w danym przypadku i jak go poprawnie wypełnić. Do zmiany lub korekty danych identyfikacyjnych służą inne formularze niż do zmiany lub korekty pozostałych danych (np. ewidencyjnych lub adresowych), a jeszcze inne – do korekty rozliczeń składek. Ponadto formularze i zasady różnią się w zależności od tego, czy zgłaszasz zmianę lub korektę danych płatnika składek, czy osoby ubezpieczonej.

Poniżej podajemy ogólne zasady zgłaszania zmiany lub korekty danych:

- Zmianę lub korektę danych, które dotyczą Ciebie jako osoby ubezpieczonej, zgłoś w ciągu 7 dni, od kiedy się one zmieniły albo zauważyłeś błąd, albo otrzymałeś od nas zawiadomienie o stwierdzeniu nieprawidłowości.
- Kiedy musisz zmienić lub skorygować swoje dane identyfikacyjne jako osoby ubezpieczonej, złóż poprawnie wypełniony formularz ZUS ZIUA (zgłoszenie zmiany danych identyfikacyjnych osoby ubezpieczonej).
- Kiedy musisz zmienić lub skorygować pozostałe swoje dane jako osoby ubezpieczonej, złóż formularz ZUS ZUA lub ZUS ZZA.

² W rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2021 r. poz. 162).

- Kiedy musisz zmienić lub skorygować kod tytułu ubezpieczenia, rodzaje ubezpieczenia lub datę zgłoszenia do ubezpieczeń, wyrejestruj siebie na formularzu ZUS ZWUA, a następnie ponownie zgłoś do ubezpieczeń – odpowiednio na formularzu ZUS ZUA lub ZUS ZZA.
- Zmianę lub korektę Twoich danych wykazanych w zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych oraz w zgłoszeniu członków Twojej rodziny do ubezpieczenia zdrowotnego możesz zgłosić również w CEIDG. Na podstawie przekazanych przez Ciebie danych sporządzimy odpowiednie dokumenty ubezpieczeniowe. Jedynie gdy zmiana lub korekta dotyczy kodu tytułu ubezpieczenia, rodzajów ubezpieczenia lub daty zgłoszenia do ubezpieczeń, musisz wyrejestrować siebie lub członka rodziny i ponownie zgłosić do ubezpieczeń.
- Kiedy musisz skorygować deklarację rozliczeniową za dany miesiąc, prześlaj za ten miesiąc nową deklarację. W bloku I, w dwóch pierwszych kratkach pola „Identyfikator...” wpisz, która to deklaracja za dany miesiąc (np. 02, 03).
- Gdy musisz zmienić lub skorygować dane członka swojej rodziny, wyrejestruj go i ponownie zgłoś do ubezpieczenia z aktualnymi (poprawnymi) danymi – na formularzu ZUS ZCNA.
- Twoje dane jako płatnika składek, które podlegają wpisowi do CEIDG, zmieniamy na podstawie danych z wniosku o zmianę wpisu (formularz CEIDG-1 składany jako wniosek o zmianę wpisu). Jeśli te dane się zmieniają, będziesz musiał zmienić zgłoszenie do ubezpieczeń, o ile zmieniane dane występują także w zgłoszeniu ZUS ZUA lub ZUS ZZA. Zgłoszenie ZUS ZUA lub ZUS ZZA możesz zmienić zarówno u nas, jak również w CEIDG (poza zmianą tytułu ubezpieczenia, rodzajów ubezpieczeń oraz terminów ich powstania, które nadal zgłaszasz do nas).
- Gdy musisz zmienić lub skorygować dane o Twoim numerze rachunku bankowego jako płatnika składek czy też adresy, pod którymi prowadzisz działalność, zgłoś to w CEIDG. Na tej podstawie zmienimy lub skorygujemy Twoje dane w naszym systemie.
- Gdy musisz skorygować rozliczenie składek zdrowotnej za lata 1999–2021, od stycznia 2022 r. korygujesz je na raporcie RCA (zamiast – jak do tej pory – na ZUS RZA).
- Dokumenty rozliczeniowe za okres od stycznia 1999 r. do grudnia 2021 r. możesz korygować tylko do 1 stycznia 2024 r.
- Poczynając od dokumentów rozliczeniowych za styczeń 2022 r., możesz składać korektę tych dokumentów w ciągu 5 lat – od dnia, w którym upłynął termin opłacenia składek rozliczonych w tych dokumentach.

Jak przekazywać dokumenty ubezpieczeniowe do ZUS?

Dokumenty ubezpieczeniowe – oprócz dokumentów zgłoszeniowych płatnika składek oraz dokumentów związanych z zawieszaniem i wznawianiem wykonywania działalności – możesz przekazywać do nas:

- elektronicznie – za pośrednictwem aplikacji ePłatnik na PUE ZUS (www.zus.pl) bądź programu Płatnik lub innego oprogramowania, które spełnia nasze wymagania techniczne,
- w formie papierowej.

Dokumenty w formie papierowej możesz złożyć bezpośrednio w naszej placówce lub w urzędzie skarbowym, który prowadzi centrum obsługi, lub przesać je pocztą. Dokumenty te mogą mieć formę pisemną według ustalonego wzoru albo formę wydruku z oprogramowania, które spełnia nasze wymagania, albo wydruku z naszej strony internetowej.

WAŻNE!

Aplikacja ePłatnik (internetowy odpowiednik programu Płatnik) jest powiązana z profilem płatnika na PUE ZUS. Mogą jej używać przedsiębiorcy, którzy rozliczają składki za maksymalnie stu ubezpieczonych. Dzięki ePłatnikowi możesz m.in.: zgłosić osoby do ubezpieczeń, rozliczyć składki, wypełnić i przekazać dokumenty ubezpieczeniowe. Aplikacja pozwoli Ci na podpisywanie dokumentów nie tylko kwalifikowanym podpisem elektronicznym, lecz także bezpłatnym podpisem zaufanym.

Aby przekazywać nam dokumenty za pomocą programu Płatnik, musisz postąpić kwalifikowanym podpisem elektronicznym.

Co zrobić w przypadku zawieszenia i wznowienia wykonywania działalności gospodarczej?

Jeśli nie zatrudniasz pracowników, możesz bezterminowo zawiesić działalność gospodarczą zarejestrowaną w CEIDG. Okres zawieszenia nie może być krótszy niż 30 dni³. Natomiast spółki zarejestrowane w KRS mogą zawiesić działalność od 30 dni do 24 miesięcy.

Jeśli wychowujesz dziecko i zawieszysz firmę, Twoje składki na ubezpieczenia w ZUS mogą być finansowane przez budżet państwa. Z tej ulgi możesz korzystać przez 3 lata. Możesz podzielić ten okres na kilka części, ale nie więcej niż 5. Formalności związane z przysługującymi Ci świadczeniami załatwisz w naszych placówkach.

³ W lutym zawieszenie może trwać 28 lub 29 dni.

Zawieszenie działalności gospodarczej następuje na Twój – jako przedsiębiorcy – wniosek.

Gdy zawieszysz działalność gospodarczą, możesz zgłosić się do dobrowolnych ubezpieczeń emerytalnego i rentowych na zasadach, które obowiązują osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą. Nie możesz jednak zgłosić się do ubezpieczenia chorobowego ani wypadkowego. Możesz natomiast przystąpić do dobrowolnego ubezpieczenia zdrowotnego. Aby to zrobić, musisz zawrzeć umowę o objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem zdrowotnym z Narodowym Funduszem Zdrowia i opłacać za siebie składki na to ubezpieczenie.

Jeśli zamierzasz zawiesić działalność gospodarczą lub ją wznowić, musisz zgłosić to do CEIDG na formularzu CEIDG-1.

Na podstawie informacji otrzymanych z CEIDG sporządzimy za Ciebie dokumenty ubezpieczeniowe.

Gdy zawieszysz działalność:

- wyrejestrujemy Cię jako płatnika składek,
- wyrejestrujemy Cię z ubezpieczeń,
- wyrejestrujemy z ubezpieczenia zdrowotnego członków Twojej rodziny.

Gdy wznowisz działalność:

- zgłosimy Cię jako płatnika składek,
- dodamy informację o Twoich rachunkach bankowych jako płatnika składek (jeśli wypełnisz te dane we wniosku o wznowienie),
- dodamy informację o adresach, pod którymi prowadzisz działalność gospodarczą (jeśli wypełnisz te dane we wniosku o wznowienie),
- zgłosimy Cię do ubezpieczeń – zgodnie z ostatnim zgłoszeniem przed zawieszeniem działalności,
- zgłosimy członków Twojej rodziny do ubezpieczenia zdrowotnego (jeśli przekazałeś ich dane przy wypełnianiu wniosku CEIDG-1).

WAŻNE!

Jeśli w okresie zawieszenia działalności zmienił się kod tytułu ubezpieczenia albo schemat podlegania ubezpieczeniom, to musisz sam zgłosić się do ubezpieczeń (odpowiednio na dokumencie ZUS ZUA lub ZUS ZZA).

Jak zamknąć działalność gospodarczą i wyrejestrować się z ubezpieczeń?

W ciągu 7 dni od dnia, w którym trwale przestałeś wykonywać działalność, musisz przekazać do CEIDG wnioski o wykreślenie wpisu.

Na podstawie danych z wniosku CEIDG-1 wyrejestrujemy Cię jako płatnika składek.

Musisz wyrejestrować siebie jako osobę ubezpieczoną – na formularzu ZUS ZWUA – oraz członków Twojej rodziny – na formularzu ZUS ZCNA.

Za pośrednictwem wniosku o wpis w CEIDG (informacji o zaprzestaniu prowadzenia działalności) możesz wyrejestrować z ubezpieczeń zarówno siebie, jak i zgłoszonych członków Twojej rodziny.

Co jeszcze powinieneś wiedzieć?

[Program Płatnik](#) możesz pobrać z naszej strony. Profil płatnika składek na PUE ZUS załóżysz na naszej stronie www.zus.pl.

We wszystkich dokumentach ubezpieczeniowych w polach, które dotyczą danych identyfikacyjnych płatnika składek, podawaj takie same dane, jakie podałeś we wniosku CEIDG-1.

WAŻNE!

W deklaracji rozliczeniowej ZUS DRA w bloku II. DANE IDENTYFIKACYJNE PŁATNIKA SKŁADEK podaj dodatkowo identyfikator PESEL, a jeśli go nie masz – serię i numer paszportu.

WAŻNE!

Gdy jesteś objęty ubezpieczeniami społecznymi, masz prawo do rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej ZUS.

[Wniosek oraz ważne informacje, które dotyczą takiej rehabilitacji, znajdziesz na naszej stronie.](#)

Wniosek o rehabilitację może wystawić lekarz prowadzący leczenie.

Gdzie szukać dodatkowych informacji?

Szczegółowe informacje o ubezpieczeniach społecznych możesz uzyskać:

- w każdej naszej placówce ([wykaz placówek znajdziesz na naszej stronie](#)),
- na naszej stronie www.zus.pl,
- na [Platformie Usług Elektronicznych \(PUE\) ZUS](#) (po zalogowaniu się na swój profil informacyjny na stronie www.zus.pl) – otrzymasz tam informacje, które dotyczą Twojej indywidualnej sytuacji jako płatnika składek, m.in. sprawdzisz stan rozliczeń z ZUS (saldo bieżące),
- na kanale „Elektroniczny ZUS” w serwisie YouTube,
- telefonicznie w Centrum Obsługi Telefonicznej ZUS pod numerem 22 560 16 00 dla telefonów stacjonarnych i komórkowych⁴,

⁴ Opłata za połączenia jest zgodna z taryfą Twojego operatora.

od poniedziałku do piątku w godzinach 7.00–18.00 (część usług dostępna jest przez całą dobę za pośrednictwem automatycznego telefonicznego systemu informacyjnego),

- przez e-mail cot@zus.pl.

Na PUE ZUS uzyskasz informacje o danych zapisanych na Twoim indywidualnym koncie. Możesz też załatwić tam większość spraw związanych z ubezpieczeniami społecznymi bez wychodzenia z domu. Więcej informacji o korzystaniu z PUE ZUS znajdziesz w poradniku [PUE krok po kroku. Rejestracja, logowanie i ustawienia profilu](#).

Na www.zus.pl znajdują się m.in. najnowsze wyjaśnienia komórek merytorycznych ZUS oraz aktualne wysokości składek i świadczeń. Zamieściliśmy tam również poradniki i ulotki dla płatników składek, w tym:

- [Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu oraz ustalania podstawy wymiaru składek](#),
- [Zasady opłacania składek na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, Fundusz Emerytur Pomostowych oraz Fundusz Solidarnościowy](#),
- [Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu oraz ustalania podstawy wymiaru składek. Poradnik dla osób prowadzących pozarolniczą działalność i osób z nimi współpracujących](#),
- [Masz wybór: ulga na start, preferencyjne składki, mały ZUS plus, działalność nieewidencjonowana](#),
- [Ustalanie stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe](#),
- [Ogólne zasady wypełniania i korygowania dokumentów ubezpieczeniowych](#),
- [Krok po kroku. Jak wypełnić dokument płatniczy, żeby opłacić należności z tytułu składek pobieranych przez ZUS](#),
- [Proste płatności do ZUS – e-Składka](#),
- [E-ZLA elektroniczne zwolnienia lekarskie. Bądź gotowy do zmiany – ulotka dla pracodawcy](#),
- [E-ZLA elektroniczne zwolnienia lekarskie. Spokojnie wracaj do zdrowia – ulotka dla pacjenta](#),
- [Skracamy? Tak, z 50 do 10 lat. Zmiany w zasadach przechowywania akt pracowniczych. Informacja dla pracodawców](#).

Słowniczek

OSOBA, KTÓRA PROWADZI DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ

osoba fizyczna, która wykonuje we własnym imieniu, w sposób ciągły, zorganizowaną działalność zarobkową

PRZEDSIĘBIORCA

osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna, która nie jest osobą prawną, ale której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonująca działalność gospodarczą

OSOBA WSPÓŁPRACUJĄCA

małżonek, dziecko własne, dziecko drugiego małżonka, dziecko przysposobione, rodzic, macocha, ojczym oraz osoba przysposabiająca, jeżeli pozostaje z osobą, która prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą lub korzysta z ulgi na start, we wspólnym gospodarstwie domowym i współpracuje przy prowadzeniu działalności; nie dotyczy to osób, z którymi została zawarta umowa o pracę w celu przygotowania zawodowego

CZŁONEK RODZINY

dziecko własne, dziecko małżonka, dziecko przysposobione, wnuc albo dziecko obce, dla którego ustanowiono opiekę, dziecko obce w ramach rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka, do czasu, aż ukończy 18 lat, a jeżeli uczy się dalej – w szkole, zakładzie kształcenia nauczycieli, na uczelni lub w szkole doktorskiej – aż ukończy 26 lat, natomiast jeżeli ma orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności lub inne traktowane na równi – bez ograniczenia wieku, ponadto małżonek i rodzice, dziadkowie (wstępni) pozostający z ubezpieczonym we wspólnym gospodarstwie domowym

Podstawa prawna

- Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 423, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1205),
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2021 r. poz. 1100, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1285, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2021 r. poz. 162),
- Ustawa z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym (Dz.U. z 2020 r. poz. 1787, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości (Dz.U. z 2019 r. poz. 125, z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie różnicowania stopy procentowej składki na ubezpieczenie społeczne z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w zależności od zagrożeń zawodowych i ich skutków (Dz.U. z 2019 r. poz. 757, z późn. zm.),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 września 2017 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1831),
- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 grudnia 2020 r. w sprawie określenia wzorów zgłoszeń do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego, imiennych raportów miesięcznych i imiennych raportów miesięcznych korygujących, zgłoszeń płatnika składek, deklaracji rozliczeniowych i deklaracji rozliczeniowych korygujących, zgłoszeń danych o pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, raportów informacyjnych, oświadczeń o zamiarze przekazania raportów informacyjnych, informacji o zawartych umowach o dzieło oraz innych dokumentów (Dz.U. z 2020 r. poz. 2366, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2021 r. poz. 2105).

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

www.zus.pl

PLATFORMA USŁUG
ELEKTRONICZNYCH

załatwiasz
sprawy w ZUS
przez internet

elektronicznie
wysyłasz wnioski
i odbierasz odpowiedzi

sprawdź stan
swojego konta
w ZUS

■ **Centrum Obsługi Telefonicznej ZUS:**

- **22 560-16-00** dla tel. komórkowych i stacjonarnych
koszt połączenia według umowy klienta z operatorem telekomunikacyjnym
- e-mail: **cot@zus.pl**

■ **E-wizyta (wideorozmowa z pracownikiem ZUS): www.zus.pl/e-wizyta**